

An aerial photograph of a Dutch canal scene. In the foreground, a traditional Dutch sailing ship (sloop) with two large, vibrant red sails is moving through the dark water, leaving a wake. The ship's deck is dark, and its masts are visible. To the left of the ship, a wooden dock or pier extends into the water. In the background, a large, two-story red brick house with a steep, tiled roof and several white-framed windows sits on a grassy bank. Lush green trees are scattered around the house and along the canal banks. The water in the canal is dark, and some lily pads are visible on the right side. The overall scene is bright and sunny, with clear shadows cast by the buildings and trees.

2020

J A A R V E R S L A G

V E E N K O L O N I A A L
M U S E U M V E E N D A M

Afbeelding omslag:
**Museumschip Familietrouw voor Museum
Kapiteinshuis Pekela. Foto: Andris Kozlovskis**

VEENKOLONIAAL
MUSEUM VEENDAM

INHOUD

Voorwoord	4	Publicaties	27
Impressies van het jaar	5	-Jannes de Vries, 1901-1986	27
Organisatie St. Veenkoloniaal Museum	10	-Mummia. Gedreven door onzekerheid, beelden uit het veen van turf	28
-Bestuur	10	-Voortvarende vrouwen in de veenkoloniale zeevaart	29
-Raad van Advies	10	-Omzien naar het museum	30
-Medewerkers in dienst	10	-Veenkoloniale Volksalmanak	30
-Nevenfuncties medewerkers	10		
-Vrijwilligers	10	Tentoonstellingen	31
Bezoekerscijfers	11	-Noordewerk, aardewerk uit Noord-Nederland, 1880-heden	31
Educatie	12	-Jannes de Vries (1901-1986), overzichtstentoonstelling	32
Public Relations	14	-Voortvarende vrouwen in de 19de eeuwse veenkoloniale zeevaart	34
Financiën	15	-Mummia. Gedreven door onzekerheid, beelden uit het veen van turf	35
Collectie	18		
Collectie - Top 5 aanwinsten 2019	21	Activiteiten	37

VOORWOORD

2020 OF TOCH LIEVER 2021

Met nostalgie denken we terug aan 2019. Het jaar 2020 begint veelbelovend. Voor de tentoonstelling Voortvarende Vrouwen in de Veenkoloniale zeevaart is grote belangstelling. Groepen uit heel het land melden zich aan om gebruik te maken van het bijhorende arrangement, bestaande uit een lezing, rondleiding door de tentoonstelling en een bezoek aan de begraafplaats waar nog veel mooie graven bewaard gebleven zijn. Gaan we het recordjaar 2018 qua bezoekers evenaren? Nee dus, Covid-19 gooit roet in het eten. Groepen melden zich massaal af. We weten niet of het een voorgevoel was, maar al voor de lockdown adviseerden we de vrijwilligers om thuis te blijven. We wilden het risico voor ons vaste team en de vrijwilligers, veelal 65+’ers, beperken.

Op 2 juni maken we een voorzichtige doorstart, maar museumschip Familietrouw blijft voor anker en de Chevy vrachtauto op stal. Het tentoonstellingsschema gaat op de schop. Dus verlengen we, mede dankzij de medewerking van de vele particuliere bruikleengevers, de tentoonstelling Voortvarende Vrouwen en de expositie met kunst van Ploegschilder Jannes de Vries. De zomerexpositie Mummia. Gedreven door onzekerheid, die mede dankzij een bijdrage

van het Mondriaanfonds tot stand komt, wordt een herfst- en winterexpo.

Fondsen en ‘Vrienden van het Museum’ vormen, samen met entreegelden en de subsidies van de gemeenten Pekela en Veendam en de provincie Groningen, een belangrijk fundament voor het museum. En we zijn bovenal blij dat we ook in de coronaperiode nog altijd gedragen worden door de regio. Dat blijkt ook als we de actie ‘Adopteer een dag’ organiseren, om de entreegelden te compenseren van de dagen dat het museum niet toegankelijk was. En zelfs een tweede keer trekken ‘supporters’ van het museum de portemonnee als we de actie ‘Adopteer een tentoonstelling’ starten.

Dankzij de vrienden die doneerden is er al een financieel fundament gelegd voor de tentoonstellingen in 2021. Op naar het nieuwe jaar en qua activiteiten kunnen we 2020 als een zeer bijzonder jaar beschouwen en in 2021 zullen we deels het programma van 2020 gaan uitvoeren.

Hendrik Andries Hachmer
Directeur

IMPRESSIES VAN HET JAAR

ONTHULLING SCHILDERIJ 'OP HET IJ' DOOR GEDEPUTEERDE MIRJAM WULFSE

Qua planning kon het niet scherper, op 12 maart, een paar dagen voor de intelligente lockdown, waren we nog in de gelegenheid om het schilderij 'Op het IJ' van Charles Leickert door gedeputeerde Mirjam Wulfse te laten onthullen. We konden dit schilderij verwerven dankzij bijdragen van particulieren en het Rembrandtfonds.

Op het schilderij staat de landbouwindustriële Willem Albert Scholten die net door het ijs is gezakt. Tijdens zijn leven liet hij verschillende episodes uit zijn leven vastleggen op doek, en niet de minste schilders kregen die opdracht. Het schilderij van Charles Leickert is de grootste aankoop ooit van het Veenkoloniaal Museum. Het kon worden aangeschaft met de financiële steun van de Vereniging Rembrandt, het J.B. Scholtenfonds en particuliere schenkers. Leickert maakte het schilderij in opdracht van W.A. Scholten. Op het schilderij van het Veenkoloniaal Museum is te zien hoe Scholten net uit een wak in ijs is geklommen. De industrieel was te zuinig om twee gulden te betalen voor het pontje over het IJ en besloot over het ijs te lopen. Met als gevolg een nat pak.

IMPRESSIES VAN HET JAAR

COVID-19 MAATREGELEN

Om weer open te mogen, moesten er diverse zaken in het museum worden aangepast. Het meest eenvoudige was het instellen van een éénrichtingsroute. De routing door de permanente expositie is zodanig dat dit al een soort gedwongen looproute is. Ook in de wissel-exposities is een vaste looproute, die nu nog eens extra met pijlen wordt aangegeven. Het reserveringssysteem vergde meer inspanning, evenals het veilig maken van de balie. Er was ineens een run op plexiglas. We waren in de gelukkige omstandigheid dat we nog plexiglas hadden liggen dat we in het verleden gebruikten bij het afschermen van museumvoorwerpen. Er werd tevens een professionele schoonmaker aangesteld om toiletgroepen te reinigen. Vrijwilligers kregen extra mogelijkheden om zich te beschermen en dagelijks worden deurkrukken etc. met alcohol gereinigd. Het aantal bezoekers per zaal werd tevens beperkt en de Veenlustbioscoop, de Tiemo Tijdloos Themasruimte (kinderspeelruimte) en het museumschip Ebenhaëzer werden gesloten omdat hier afstand houden niet mogelijk is. Het aantal vrijwilligers/medewerkers in de kantoor- en werkruimten werd beperkt tot twee en de kantine werd verplaatst naar de ontvangst-zaal. Dit bevalt zo goed dat we besloten hebben

om deze ruimte voortaan altijd als kantine te gebruiken. Ook het systeem van twee medewerkers per werkruimte en het werken met vaste teams van vrijwilligers bevalt iedereen goed. In het verleden kwamen vrijwilligers nogal eens vrijblijvend extra dagen naar het museum, maar dan liep men altijd het risico dat er geen werkruimte, scanner of computer ter beschikking stond. Met deze maatregelen hebben we kunnen voorkomen dat er binnen het museum besmettingen hebben plaats gevonden.

Door de lockdown waren we genoodzaakt om onze tentoonstellingen door te schuiven, wat gelukte dankzij de welwillende medewerking van de bruikleengevers en kunstenares Dioni van Busschen. Ook de expositie van de alumni van de Klassieke Academie moest worden doorgeschoven. Verder kwamen alle reeds ingeplande lezingen in de herfst te vervallen, maar de in samenwerking met de bibliotheek georganiseerde activiteiten konden bijna allemaal doorgang vinden. Meer hierover leest u bij Activiteiten.

IMPRESSIES VAN HET JAAR

55 JAAR ALS VRIJWILLIGER BETROKKEN BIJ HET MUSEUM

Tijdens de vergadering op 7 december 2020 nam Wim Dussel afscheid als lid van de Raad van Advies van het museum. Wim is daarmee één van de langstzittende vrijwilligers geweest bij ons museum. In de tijd van Harm van der Veen, Henk Plenter, Dirk Mulder, Frits Bos en Aalje Tiktak kwam Wim als onderwijzer bijna als vanzelfsprekend in het bestuur van het Veenkoloniaal Museum. Dussel was echter niet alleen bestuurslid en later lid van de Raad van Advies, maar ook actief betrokken bij educatieve projecten. Samen met andere enthousiaste vrijwilligers van het museum zette hij ook bij scholen het museum op de kaart.

Dankzij de pioniers die in de jaren zeventig aan de slag gingen, komen die schoolkinderen nu als volwassenen met hun kinderen en soms zelfs kleinkinderen weer in het museum. In die tijd stelde Wim Dussel ook diverse lesbrieven samen die nog steeds actueel zijn.

Wim ging met zijn vrijwilligerswerk bijna letterlijk tijdloos door de tijd en vertolkte daarnaast met verve de rol van Kiepkerel en spelleider bij Neutenschaiten en kaaibakken.

De bekroning kwam toen hij in ons museum een tentoonstelling over Veilig Verkeer Nederland ging opzetten. Dankzij het netwerk van Wim

werden er door diverse instanties bijzondere objecten ter beschikking gesteld en stond er in de gang zelfs een flitspaal waar alle bezoekers die er langs liepen werden geflitst. Er ontstond een tentoonstelling waar een heus congres over

verkeersveiligheid aan werd gekoppeld. Het congres en de tentoonstelling werden zelfs vereerd met een bezoek van niemand minder dan mr. Pieter van Vollenhoven.

IMPRESSIES VAN HET JAAR

ALLE NAZATEN AAN BOORD

In 1994 schonk de familie Ploeg uit Oosterbeek de in de Groninger Veenkoloniën gebouwde spitse praam aan het Veenkoloniaal Museum. Toen konden we nog niet achterhalen waar het schip van stapel was gelopen. Eerst dacht men aan Stadskanaal, maar uiteindelijk bleek uit archiefonderzoek dat de praam niet ver van ons museum in 1894 bij de scheepswerf Ten Horn van stapel is gelopen. In al die jaren dat we het schip bezitten, zijn we achter alle eigenaren en hun nazaten gekomen. Alleen de familie Witvoet uit Nieuw Amsterdam, eigenaar van 1910 tot 1928, was nog niet gevonden. Totdat we in 2020 dit bericht kregen:

*Geachte meneer Hachmer,
Ik, Martina Ferrari-Witvoet heb vanmiddag uw museum gebeld met een vraag over het schip de Familietrouw, waarvan mijn opa één van de eigenaren is geweest. Mijn vraag is de volgende, ik zou graag met mijn 2 zusjes en mijn neef, het kind van mijn helaas overleden broer, zijn vrouw en hun 2 kindjes even een kijkje willen nemen in de boot van onze opa, om de familie geschiedenis fysiek inhoud te geven. Zelf heb ik de boot van binnen kunnen zien toen hij aangemeerd lag in Wedde.*

Natuurlijk hebben we aan dit verzoek voldaan en op 8 augustus 2020 bezochten de nazaten het schip en Museum Kapiteinshuis Pekela.

IMPRESSIES VAN HET JAAR

VAN HET LEIEN DAKJE

In 2020 werd door de gemeente Veendam de omvangrijke renovatie van het dak van het Veenkoloniaal Museum afgerond. Het hele gebouw is nu, dankzij Langeland Borgman, in zijn geheel gedekt met leien in de zogenaamde Maasdekking. In dit geval zijn de leien met haakjes vast gezet, bij de Rijndekking werkt men met kopspijkers. Op ons gebouw liggen meer dan 12.000 nieuw leien, die overigens uit Spanje afkomstig zijn. Het gebruik van leien werd oorspronkelijk alleen toegepast in de gebieden waar een leisteen-groeve was, maar met de opkomst van de handel en de scheepvaart tref je de leien nu overal op de wereld aan. Aan de hand van bodemvondsten zijn archeologen in staat de herkomst van leistenen te bepalen, soms tot op de groeve nauwkeurig. Volgens de dakdekkers rust er zo'n 10.800 kilo aan leien op ons gebouw.

ORGANISATIE STICHTING VEENKOLONIAAL MUSEUM

De Stichting Veenkoloniaal Museum kent een Bestuur en een Raad van Advies. Het bestuur kwam in 2020 vier keer bijeen, de Raad van Advies twee keer. De dagelijkse leiding berust bij de directeur. De directeur weet zich gesteund door een administratief medewerker, die ook veel vormgevingswerk verricht; een baliemedewerker, die ook de inkoop voor de museumwinkel verricht; een medewerker publieksbegeleiding, die ook de coördinatie van de vrijwilligers op zich neemt; een registrator, die de collectie beschrijft; en een conservator, die naast collectiebeheer ook actief betrokken is bij de organisatie en het voorwerk voor tentoonstellingen.

De Stichting Veenkoloniaal Museum is in 1939 opgericht te Veendam. Een van de initiatiefnemers was burgemeester F.J. de Zee. Het museum is sindsdien uitgegroeid tot een professioneel museum. Good Cultural Governance is het museum op het lijf geschreven. Het Veenkoloniaal Museum was zelfs het eerste Geregistreerde Museum van de provincie Groningen. Dankzij de status Geregistreerd Museum is het Veenkoloniaal Museum in staat om bruiklenen van andere Geregistreerde Musea aan te vragen en te verkrijgen.

Tweejaarlijks is er een herijking van deze status. Het is tevens een garantie voor particulieren die objecten en voorwerpen aan het museum afstaan, dat er als een 'goed huisvader' over de

schenken zal worden gewaakt.

ANBI status

Het museum bezit de culturele ANBI status die schenken aan het museum voor bedrijven en particulieren nog eens extra aantrekkelijk maakt.

BESTUUR (ONBEZOLDIGD)

Harrie Prins, voorzitter

Gerard Caneel, penningmeester

Marijke Inklaar, secretaris

Martin van Delden

Bé Buining

Gea Draijer, notulist

RAAD VAN ADVIES (ONBEZOLDIGD)

Hendrik Oosterveld, voorzitter

Pieter Bentum

Wim Dussel

Reint Smit

Jan Nico Wilkens

Rein de Graaff

Harry Jasken

Rita Feenstra

Jeroen Onderwater

Guus Frumau

MEDEWERKERS IN DIENST

Hendrik Andries Hachmer, directeur, 36 uur

Elise van Ditmars, conservator, 24 uur

Erik van der Wal, administratief medewerker, grafisch vormgever, systeembeheerder, 36 uur
Jan Kuiper, registrator, 32 uur (loonsubsidie-regeling)

Marleen Strikkers, medewerker publieksbegeleiding, 16 uur

Marjan Meijer, baliemedewerker, 12 uur

NEVENFUNCTIES BETAALDE

MEDEWERKERS

Hendrik Andries Hachmer:

Bestuurslid Historische Sectie Museumvereniging (onbezoldigd)

Bestuurslid Nederlands Baltische Vereniging (onbezoldigd)

Lid Comité aanbeveling Siep & Co. Oude Pekela (onbezoldigd)

Lid Leader Advies Groep (LAG) (onbezoldigd)

Elise van Ditmars:

Redactie Historisch Jaarboek Groningen (onbezoldigd)

VRIJWILLIGERS

Het Veenkoloniaal Museum kent een bestand van 104 vrijwilligers. Een deel van de vrijwilligers is actief in specifieke werkgroepen, te weten:

- **Werkgroep Textiel**
- **Werkgroep Digitalisering**
- **Werkgroep museumschip Familietrouw**
- **Werkgroep Chevy**

BEZOEKERSCIJFERS

Het bezoekersaantal is dit jaar door Covid-19 en daarbij horende lockdowns meer dan gehalveerd ten opzichte van 2019. Het aantal individuele bezoekers zakte daarbij het minst. Vooral in de zomervakantie kwamen zij in groten getale voor de expositie van Jannes de Vries. Dit waren veelal bezoekers uit het westen van Nederland die hun vakantie hier in het Noorden doorbrachten.

Het aantal groepsbezoeken daarentegen is drastisch gekelderd. Scholen kwamen tot half maart naar het museum, de meeste via de Kunst- en Erfgoedbus. Daarna kwam het schoolbezoek stil te liggen. Ook de groepen voor de expositie “Voortvarende Vrouwen” zijn tot half maart nog op bezoek geweest en daarna werd het stil.

Het arrangement “Voortvarende Vrouwen” (met overnachting bij Hotel Parkzicht) is voor december 2020 en januari 2021 nogmaals in de markt gezet, maar door de nieuwe lockdown vanaf half december kon dit arrangement wederom geen doorgang vinden.

De cursisten van Instituut Dante, met wekelijks gemiddeld 25 deelnemers, kwamen tot half maart en in september is weer een voorzichtige start gemaakt met nu 9 à 10 deelnemers. Het gaat om een cursus geschiedenis, kunst en cultuur. Hotel Brinkzicht uit Vledder (met eigen touringcar) zorgde tot half maart nog voor 3 groepen (totaal 96 bezoekers), in oktober kwamen zij nogmaals met 3 groepen (met nu totaal 36 bezoekers).

Onze activiteiten kregen ook te maken met een behoorlijke daling qua bezoekers. Tot half maart waren er nog lezingen, taxatiemiddagen en kinderactiviteiten. Na de zomer slechts één opening en één lezing (live en via streaming). Alle andere activiteiten waren geannuleerd wegens beperkingen qua aantallen deelnemers.

totaal aantal museumbezoekers over 3 jaar			
	2018	2019	2020
totaal	23.475	27.003	12.350
individueel	5.636	11.758	8.350
groep	1.988	4.943	1.218
activiteiten	11.286	10.306	2.782
MK houders	4.565	5.534	4.808

Feiten en cijfers

Bezoekers Veenkolonie Express (STAR)
99 treinreizigers

Speurtochten

Er werd ook dit jaar gebruik gemaakt van de bestaande speurtochten.

Erfgoedtrajecten

Dit jaar is het schoolbezoek helaas afgenomen door Covid-19. De scholen die nog wel kwamen waren voornamelijk scholen die zich aanmelden voor de Kunst- en Erfgoedbus.

Erfgoedschatten

(0 leerlingen tegenover 26 in 2019).

Dit jaar kwamen er geen scholen voor de projecten 'Van aardappel tot snoep' en 'Een schip vol verhalen'.

Kunst-en Erfgoedbus

(190 leerlingen tegenover 1.326 leerlingen in 2019).

Dit jaar hebben 9 schoolgroepen het museum bezocht met de Kunst- en Erfgoedbus.

De scholen kwamen uit Appingedam, Delfzijl, Garmerwolde, Hoogezand (2x), Sappemeer en Winschoten (2x).

Het programma voor de Erfgoedbus duurt 2 uur en omvat een inleiding met filmpjes, daarna een rondleiding in kleinere groepjes en tot slot de speurtocht. Deze bezoeken lopen van januari tot mei en van half oktober tot december.

Museumprojecten

(129 leerlingen tegenover 566 leerlingen in 2019).

Naast de scholen voor de Erfgoedbus kwamen ook nog scholen uit Hoogezand en Winschoten op bezoek voor onze museumprojecten. Beide scholen in de maand maart.

Het Winkler Prins (voortgezet onderwijs) kwam dit jaar alleen voor de wisseltentoonstelling 'Voortvarende vrouwen' (najaar).

Het Aletta Jacobs uit Hoogezand kwam dit jaar niet. Uit Gieten kwamen leerlingen van het Nassaucollege voor een bezoek in het kader van lessen Geschiedenis.

Leerlingen van de OBS Garmerwolde kwamen met de Kunst- en Erfgoedbus naar het museum.

Feiten en cijfers

	2018	2019	2020
Vrienden v/h Museum	756	748	801
Reders Familietrouw	34	34	35

Feiten en cijfers

opsplitsing basisonderwijs - voortgezet onderwijs - overig onderwijs

	2018	2019	2020
basisonderwijs	133	1.594	284
voortgezet onderwijs	409	227	35
overig onderwijs	101	71	5
totaal	743	1.892	324

overzicht bezoekersaantallen groepen

	2018	2019	2020
aantal groepen	72	181	79
aantal personen	1.988	3.943	1.218

overzicht bezoekersaantallen scholen

	2018	2019	2020
aantal groepen	22	69	15
aantal leerlingen	743	1.892	342

WEBSITE VEENKOLONIAALMUSEUM.NL

SOCIAL MEDIA

We blijven ons richten op het verkrijgen van zoveel mogelijk reviews bij TripAdvisor, Google, Facebook en Zoover. Actief zijn we vooral op Facebook, Instagram en Google.

FACEBOOK

Het aantal volgers op Facebook nam verder toe en is gestegen tot 5003. Drie medewerkers posten regelmatig berichten op Facebook. Op Facebook ontvingen we 70 reviews met een gemiddeld cijfer van 6,3.

- volgers op Facebook 2018: 4736
- volgers op Facebook 2019: 4871
- volgers op Facebook 2020: 5003

GOOGLE

We beschikken over een Google-account waardoor we zelf berichten kunnen toevoegen aan het infoblok van Google. In totaal scoorden we 227 reviews met een gemiddeld cijfer van 4.9.

TRIPADVISOR

Van slechts een paar reviews in 2017 is het aantal reviews eind 2020 gestegen naar 123. Het gemiddelde cijfer dat bezoekers ons gaven is een 4.8.

INSTAGRAM

In 2017 zijn we ook gestart met Instagram. In 2020 hadden we 640 volgers. Instagram is deels gekoppeld aan Facebook.

- volgers op Instagram 2018: 210
- volgers op Instagram 2019: 430
- volgers op Instagram 2020: 640

PERSBERICHTEN

Voorts verzonden we in 2020 52 persberichten en 10 digitale Nieuwsbrieven.

Ondanks dat het Veenkoloniaal Museum meer dan vier maanden gesloten was, konden we 2020 toch nog met een positief resultaat afsluiten, deels omdat we minder uitgaven aan opbouw van exposities, PR en kosten voor vrijwilligers, maar ook omdat onze medewerkers af zagen van een 3,5 % loonsverhoging voor het jaar 2020 en onze conservator vanaf de zomer een dag minder ging werken.

Het museum is gesloten geweest van 15 maart tot 1 juni, van 5 november tot 19 november en van 15 december tot het eind van het jaar. Tevens besloten we om het museum op de zondagen gesloten te houden, omdat een aantal van onze vrijwilligers, die allen tot een risico-groep behoren, niet inzetbaar waren.

Door de coronacrisis zijn enerzijds de gerealiseerde omzetbedragen een stuk lager dan begroot.

Anderzijds kregen we wel meer geoormerkt geld binnen voor exposities. Omdat deze in 2020 niet konden worden gerealiseerd, hebben we deze bedragen gereserveerd voor het jaar 2021. Ook mochten we tijdens de zomermaanden rekenen op 20 % meer bezoekers. Daarom valt de daling van entreegelden relatief mee. Tijdens de eerste lockdown organiseerden we

de acties 'Adopteer een dag' en 'Adopteer een tentoonstelling'. Deze leverden respectievelijk € 4.275,- en € 17.405,- op.

We zijn al deze particuliere schenkers zeer erkentelijk!

De algemene reserve bedroeg eind 2020 € 12.092,- en de bestemmingsreserve € 54.579,-.

We bespaarden op uitgaven door:

- Minder PR kosten / advertentie uitgaven
- Lage opbouwkosten exposities
- Personeel zag af van 3,5 % loonsverhoging
- Conservator ging op eigen verzoek 1 dag in de week minder werken
- Minder onkosten vrijwilligers
- Minder reis- en transportkosten

Feiten en cijfers

Fondsbijdragen van:

BATEN

Entreegelden	42.049
Subsidie provincie Groningen	140.065
Subsidie gemeente Veendam	125.249
Subsidie gemeente Pekela	1.737
Begunstigers	32.476
Sponsoring / giften	42.714
Museumwinkel, brutomarge	12.081

Totaal Baten € 396.371

BESTEMMINGSRESERVE

Familietrouw	10.854
Koers Oostzee	22.045
Tentoonstellingen 2021 *	21.680

€ 54,579

LASTEN

Personeelskosten	229.272
Afschrijvingen op mat. vaste activa	5.276
Huisvestigskosten	74.769
Exploitatiekosten- en machinekosten	432
Tentoonstellingen	-8.964
Activiteiten/educatie	-4.948
Kantoor	15.593
Financiële administratie	12.558
Public relations	7.572
Publicaties	6.788
Algemene kosten	14.897

Totaal Lasten € 353.245

Feiten en cijfers

Lockdown acties

Adopteer een dag	€ 4.275
Adopteer een tentoonstelling	€ 17.405

Feiten en cijfers

Algemene reserve	€ 12.092
NOW uitkering *)	€ 21.618

*) nog geen definitieve beschikking ontvangen

Feiten en cijfers

* Bestemmingsreserve tentoonstellingen 2021

De klassieke verbinding	€ 7.769
Cornelis Dopper	€ 1.839
Het zout der zee	€ 2.606
Jugendstil	€ 3.665
Letse Ploeg	€ 1.526
Tentoonstellingen alg.	€ 4.275
Totaal	€ 21.680

HOOFDSPONSOREN

SPONSOREN

CLUB VAN 100

Aannemersbedrijf Ketelaar, Veendam
De Gezonde Apotheker, Veendam
Drukkerij Reinier van der Kooi, Veendam
Faber reclame, Veendam
Financieel Online, Scheemda
Hoveniersbedrijf Richard Reijersen, Blijham
Interfit installatietechnieken, Winschoten
Makelaardij Vastgoed Noordoost, Meeden
Media Noord, Winschoten
Molema Salarisadministraties en Advies, Wildervank
NNRD, Drachten
Schildersbedrijf Arends, Oude Pekela
Swawek B.V., Veendam
Tandzorg Wildervank, Wildervank
XRYTZ Mediaproductions, Groningen
Zechsal, Veendam
Zintel, Veendam

CHEVY, HET JAAR VAN HET GROOT ONDERHOUD

In 2020 stond de Chevrolet Capitol uit 1928, het 'rijdend erfgoed' van het Veenkoloniaal Museum, noodgedwongen vaak stil. Niet wegens technische mankementen, maar omdat de maatregelen door Covid-19 niet veel gelegenheid boden tot ritjes naar shows, braderieën en andere evenementen. Heel jammer. Maar 'geeft het leven je citroenen, maak dan limonade'. Dus maakte ze af en toe een tochtje over Nieuwediep om alle boutjes, moertjes en assen soepel te houden, en mocht ze in september een keer mee naar de begraafplaats in Anloo, een rit als eerbetoon aan de in december 2019 overleden Fred Ootjers, vaste bestuurder van de Chevrolet en enthousiast lid van de Werkgroep Chevy.

Het werd een eerbetoon met een alternatief einde. Na het bezoek aan de begraafplaats ging de tocht over Annen terug naar huis. Bij de verkeersdrempel bij het benzinestation echter kwam er een ijselijk gepiep onder de motorkap vandaan. Het boutje van de koelvin was gebroken, de vin leunde daardoor nog draaiend tegen de radiator aan. Toos en Herbert Schlötel reden met hun klassieke Citroën gelukkig mee, en Herbert concludeerde al snel dat het probleem

klein was, maar niet ter plekke op te lossen. Dus werd de Volkswagenbus gehaald en ging de oude dame aan de sleepstang mee naar Wildervank, waar ze gerepareerd kon worden.

COLLECTIE

Het was ook het jaar van het Groot Onderhoud. Een goed deel van de opbouw van de Chevrolet bestaat uit hout, en dat vraagt aandacht. Even terugzoeken leerde dat ze in april 2017 voor het laatst in de lak gezet was. Dus werd het vrachtwagentje op een zonnige dag in juni naar buiten gereden, werden schuurmachine, bootlak en kwast tevoorschijn gehaald en begon het grote werk. Tweemaal schuren en tweemaal lakken, verdeeld over een aantal dagen, en de oude dame stond weer strak in de lak. In augustus was het tijd voor Operatie Lijnolie voor de onderkant van het vrachtwagentje en de binnenkant van de bak. Na veel geklieder, waarbij de lijnolie tot in het haar zat, was het werk gereed, en kan de oude dame er de komende tijd weer tegenaan.

In mei, nog voor het groot onderhoud, meldde zich de RDW. Of ze in hun personeelsmagazine Katalysator een stukje mochten schrijven over de Chevrolet. Uiteraard mocht dat en de afspraak werd vlot gemaakt. Een schrijver en een fotograaf kwamen uit het westen van het land voor een gezellige, zij het anderhalve-meter middag en de Chevrolet stond als een foto-model centraal. 'Een beetje naar voren nog. Nee, iets schuiner nu. Kan de schuurdeur wat verder open?' Een fraaie foto maken kost tijd en aandacht. Aan het einde van de dag werd op verzoek 'Team Chevy' nog even apart op de foto

gezet, als aandenken aan de bijzondere dag met een bijzondere auto.

FAMILIETROUW OP DE HELLING

In februari werden, met een bijdrage van de vereniging Stad & Lande, de schilderijtjes in ons museumschip Familietrouw door restauratieatelier Lut Gielen in Garmerwolde geconserveerd. De laatste jaren zagen we dat er steeds meer roest door één van de schilderijen kwam en bij het andere schilderijtje ging de verf brokkelen. Voor diegenen die nog nooit aan boord van het schip zijn geweest: in het roefje zijn drie zeer primitieve schilderijtjes aanwezig. De conservering was nodig opdat de verf niet meer kan loslaten en de werken zichtbaar blijven zoals ze nu zijn. Het is dus geen restauratie, maar een pure conservering.

De Familietrouw was na WinterWelvaart 2019 het Damsterdiep in gevaaren, omdat we dan direct voor het restauratieatelier Gielen in Gar-

merwolde konden afmeren. Na de conservering zouden we doorvaren naar Scheepswerf Delfzijl v/h Hunfeld, maar de lockdown verhinderde dat. Zo kon het gebeuren dat we ineens opgesloten zaten in het Damsterdiep. De ambtenaren van de provincie durfden zelfs in mei de sluis niet meer te bedienen omdat men theoretisch gezien via het aanraken van de bedieningsknoppen corona kon krijgen. Voor ons een probleem, want we zouden begin mei naar de helling. Maar ondanks dat er in het noorden weinig aan de hand was, ging de sluis niet open. Natuurlijk mochten wij als onbevoegden de knoppen ook niet bedienen. Uiteindelijk kwam er dan na wat heen en weer gebel en inzet van onze vrijwilligers eind mei ten slotte groen licht en mocht de oude dame weer varen. Op naar de werf in Farmsum, zodat Expertisebureau Breedvelt pas op 12 juni 2020, met meer dan een maand vertraging, de oude dame kon keuren en de jongens van de scheepswerf de geadviseerde reparaties/aanpassingen konden uitvoeren.

Inmiddels is de Familietrouw weer terug in haar thuishaven Nieuwe Pekela. We gaan de tijd die we daar liggen besteden om het schip weer spic & span te krijgen. Zo worden de lieren gereviseerd en de lamme arm waarmee het schip wordt aangedreven. Daarnaast zal tijdens deze donkere maanden de Familietrouw met feestverlichting enige sfeer brengen langs het kanaal.

COLLECTIE - TOP 5 AANWINSTEN 2020

HINDRIK CRUSE (1735-1816), DRIE ZILVEREN VORKEN

In 2020 mochten we een heel bijzondere schenking in ontvangst nemen: drie zilveren vorken gemaakt door Hindrik Cruse, de vroegst bekende zilversmid in Veendam. Deze vorken zijn het oudste stukje Veendammer zilverwerk in de collectie van het Veenkoloniaal Museum.

Cruse was van 1787 tot 1812 zilversmid in Veendam. Hij woonde daar samen met zijn vrouw Gesijna Ubbens aan het Beneden Oosterdiep B114. Cruse en Ubbens waren beiden oorspronkelijk afkomstig uit de stad Groningen. In 1769 was er in Groningen een zilversmid Hendrik Cruise. Het zou kunnen dat het hier om één en dezelfde zilversmid gaat. Op de steel van de vorken staat de gravure A.O. Het is niet bekend wiens initialen dit zijn.

**HERMAN MEES (1880-1964),
MARKT TE HONFLEUR, OLIEVERF OP DOEK,
38 X 46 CM**

Het Veenkoloniaal Museum heeft een nog steeds groeiende collectie van de schilder Herman Mees, die werd geboren in Veendam. Mees was van 1909 tot 1943 docent op de Academie voor Beeldende Kunsten in Rotterdam. Hij was een geliefd portrettist en mocht zowel koningin Wilhelmina als koningin Juliana op doek vastleggen. In 1908 woonde Mees een half jaar in Parijs (Montmartre) en vanuit daar reisde hij onder meer naar de Normandische kustplaats Honfleur. Waarschijnlijk heeft hij toen, met warme kleuren en brede penseelstreken, dit werk gemaakt van de markt aldaar.

**BAKBAROMETER GEMAAKT DOOR
H.H. FRAENKEL (1811-1887), GRONINGEN,
140 X 33 CM**

Hieronymus Hartog Fraenkel maakte halverwege de negentiende eeuw in Groningen deze barometer, waarop staat: 'barometer, thermometer en controleur door H.H. Fraenkel te Groningen'. De Joodse Fraenkel werd in Hannover geboren. Later vestigde hij zich in Winschoten tot hij omstreeks 1847 naar de stad Groningen verhuisde. Hier woonde en werkte hij in de Kromme Elle-boog en de Folkingestraat. Behalve maker van barometers was Fraenkel ook koopman en fotograaf. In 1867 verhuisde hij met zijn vrouw en kinderen naar Amsterdam. In deze periode vervaardigde hij nog steeds barometers, die hij verkocht onder de naam 'H. Fraenkel en Zonen'. In ieder geval zijn zoon Hartog leerde van hem de kneepjes van het vak.

COLLECTIE - TOP 5 AANWINSTEN 2020

RUSSISCH SERVIES, S.T. KUZNETSOV, SINT-PETERSBURG, 1841-1864

De vele schippers die in de Groninger Veenkoloniën woonden in de negentiende eeuw namen van hun verre reizen souvenirs mee naar huis. Maar een compleet Russisch servies versierd met goudluster en handbeschilderde roosjes, dat was toch wel heel bijzonder! Er werd dan ook alleen uit gedronken op feestdagen, zodat het goud zo min mogelijk zou slijten. Het Veenkoloniaal Museum prijst zich gelukkig met dit servies, dat in 2020 werd verkregen uit een legaat. Het is aan de onderkant groen gemerkt in Cyrillisch schrift : 'S.T. Kuznetsov, Sint-Petersburg'. Dit merkje werd gebruikt tussen 1841 en 1864.

**JOHAN DIJKSTRA (1896-1978),
VIJF GEZANDSTRAALDE RAMEN, 1957,
76 X 34 CM, SCHENKING AVEBE**

Johan Dijkstra staat met name bekend om zijn schilderijen van het Groninger landschap, maar dit Ploeglid was ook actief op het gebied van monumentale kunst. Zo ontwierp hij voor het laboratorium van W.A. Scholten's Chemische Fabrieken -later Avebe- op het fabrieksterrein in Foxhol vijf gezandstraalde glaspanelen.

In de jaren 1950 vraagt W.A. Scholten's Chemische Fabrieken aan architect J.H. Timmer en aannemer G. Mandema om een nieuw research- en toepassingslaboratorium te bouwen. Ter versiering van het gebouw bieden Timmer en Mandema hun opdrachtgever vijf gezandstraalde ramen aan, ontworpen door Dijkstra. De ramen werden aangebracht in de middelste raamopeningen van de vijf raampartijen in de voorgevel.

Op de glaspanelen staan de vier elementen water (aqua), lucht (aër), aarde (terra) en vuur (ignis). Deze elementen werden vroeger als de grondstoffen van de chemie beschouwd. Het vijfde raam verbeeldt logos. Logos betekent 'woord' of 'rede' in het Grieks. In dit geval staat logos voor de rede, oftewel het verstand en het denkvermogen van de mens. Het verwijst naar het onderzoek dat gebeurt in het laboratorium;

behalve de elementen van de chemie, is het menselijk inzicht, die de elementen beheerst, hierbij onmisbaar. Dijkstra heeft logos weergegeven als een onderzoeker met in de ene hand een glazen kolf en in de andere hand een pen. Boven hem staan de vlammen der inspiratie, waar wetenschap en vernuft niet zonder kunnen bestaan.

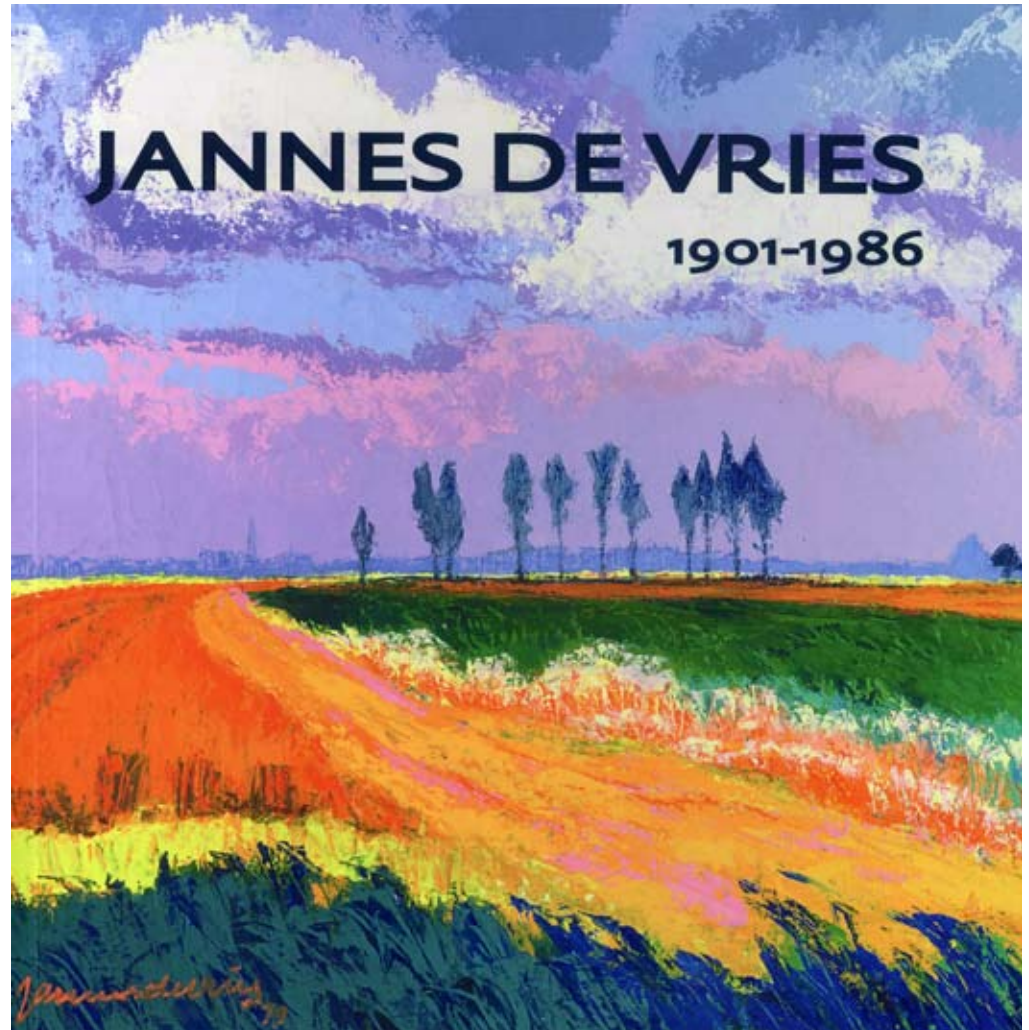
COLLECTIE - TOP 5 AANWINSTEN 2020

JANNES DE VRIES, 1901-1986

Een solotentoonstelling van Ploegschilder Jannes de Vries in Groningen heeft lang op zich laten wachten. Hier heeft het Veenkoloniaal Museum verandering in gebracht met een tentoonstelling die een zo compleet mogelijk overzicht geeft van zijn oeuvre. De aandacht gaat daarbij niet alleen uit naar zijn felgekleurde landschappen, waar de schilder vooral bekend om staat, maar ook naar het werk geïnspireerd door zijn buitenlandse reizen en de schilderijen met een religieuze thematiek. In de jaren zestig kwam De Vries bijna wekelijks naar Veendam, waar hij schilderles gaf bij 'Het Palet', een vereniging van amateur-kunstenaars.

Door de welwillendheid en het enthousiasme van de familieleden van Jannes de Vries konden de tentoonstelling en de catalogus worden samengesteld. Behalve schilderijen, stelden ze ook brieven, foto's en andere stukken uit het archief van Jannes de Vries beschikbaar en wilden ze hun herinneringen aan hun grootvader met ons delen.

MUMMIA. GEDREVEN DOOR ONZEKERHEID, BEELDEN UIT HET VEEN VAN TURF

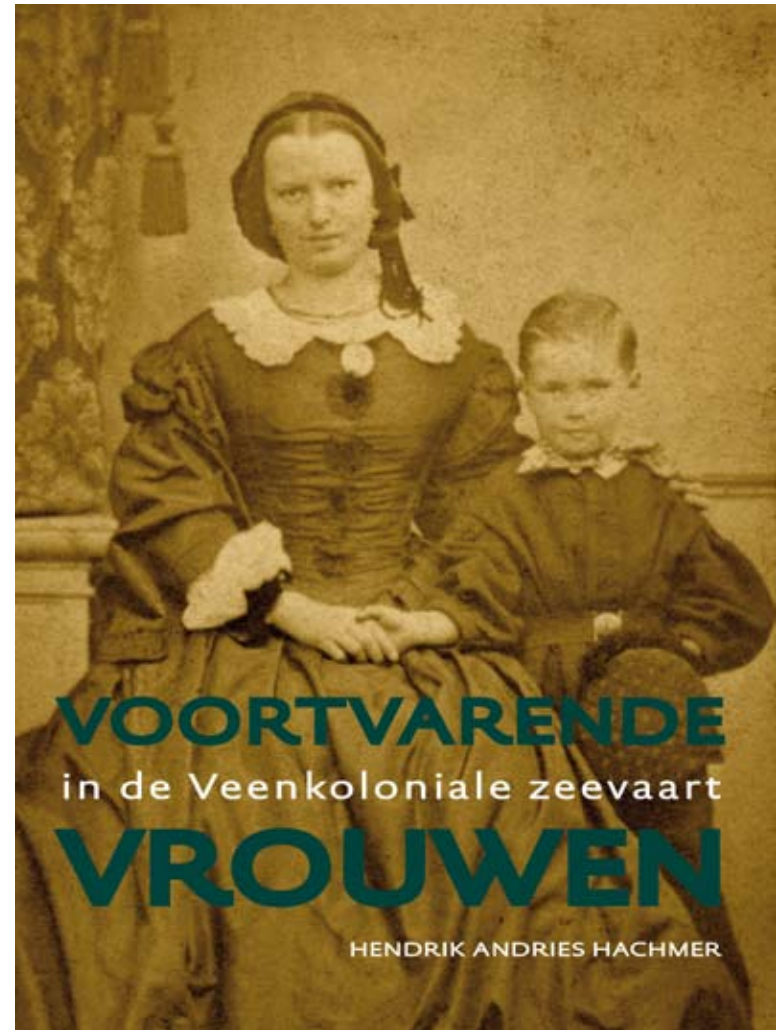
Een tentoonstelling geïnspireerd op turf en bijgeloof. Turf bestaat uit natuurlijk materiaal, ontstaan door veengroei in moerasgebieden die rijk zijn aan zuurstofarm water. Turfgravers komen tijdens het graven soms veenlijken tegen. In de 19de eeuw werden die vermalen tot mummia, een kostbaar poeder dat potentie verhogend zou werken. Kunstenaar Dioni ten Busschen experimenteert al jaren met vormgeving, kleur en de functionaliteit van turf en turfstrooisel en is daarmee grensverleggend. Het resultaat is een scala van oorspronkelijke kunst- en design-objecten gemaakt van turf.

Dik boek (catalogus) is rijk geïllustreerd met foto's uit de tentoonstelling.

VOORTVARENDE VROUWEN IN DE VEENKOLONIALE ZEEVAART

Wie zich terug in de tijd zou kunnen verplaatsen, zou rond 1850 in de Groninger Veenkoloniën honderden zeelieden tegen het lijf lopen. We mogen gerust stellen dat in die tijd in bijna elk dorp, hoe klein of groot ook, wel een zeeschip zijn domicilie heeft. Al die schepen bevaren de wereldzeeën, alhoewel er vooral koers richting de Oostzee wordt gezet. Zeevaart in ver van zee gelegen plaatsen wekt verwondering, maar ook bewondering, vooral als je weet dat het om relatief kleine schepen gaat waar vrouw en kinderen meer dan eens meevaren. Dit rijk geïllustreerd boek geeft een beeld van de voortvarende vrouwen van toen.

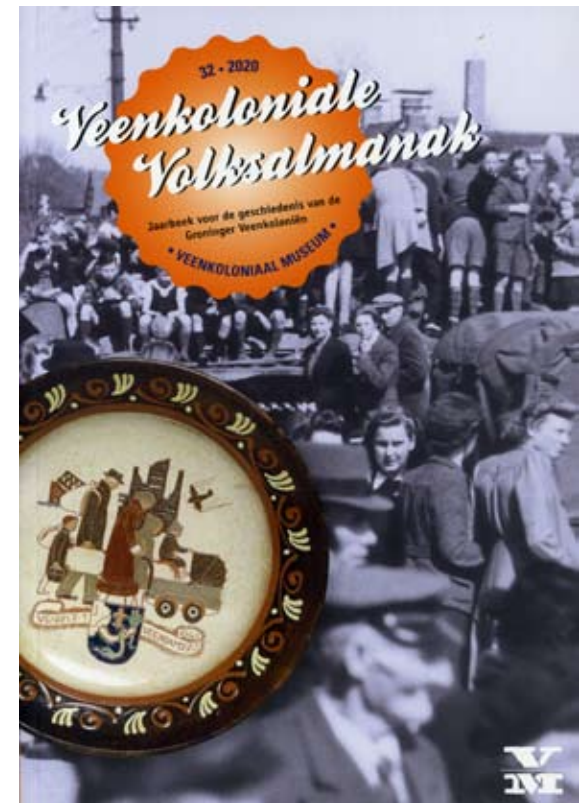
PUBLICATIES

OMZIEN NAAR HET MUSEUM

Het magazine Omzien naar het Museum verschijnt al sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw en is het informatiemagazine voor de Vrienden van het Veenkoloniaal Museum. In 2020 verscheen het magazine 1 keer.

VEENKOLONIALE VOLKSALMANAK

In 2020 verscheen de 32-ste editie van de Veenkoloniale Volksalmanak. De almanak kan zich altijd nog in een trouwe schare fans verheugen en de editie van 2020 was dan ook in korte tijd geheel uitverkocht.

TENTOONSTELLINGEN

NOORDEWERK, AARDEWERK UIT NOORD-NEDERLAND, 1880-HEDEN, TOT EN MET 8 MAART 2020

In de expositie was industrieel gemaakte keramiek te zien, variërend van sieraardewerk tot serviezen en van monumentale wandbekleding- en tot tegelontwerpen, waarbij ook de inbreng van kunstenaars wordt belicht. Met een dergelijk overzicht van noordelijke keramiekfabrieken heeft het Veenkoloniaal Museum een primeur.

Voor Groningen kwamen ADCO, Erica (later Irene) en de Groninger Steenfabrieken aan bod. Drenthe werd vertegenwoordigd door Royal Goedewaagen en Overijssel door ESKAF en Flora Plateel. Uit Friesland was keramiek te zien van Koninklijke Tichelaar, Koninklijke Van Hulst, Tjallingii en Albarello.

Zoals we in het jaarverslag van 2019 al aangaven zou dit de laatste met medewerking van Fred Ootjers opgezette tentoonstelling worden. Fred Ootjers kwam op 4 december 2019, kort voor de opening van zijn tentoonstelling te overlijden. De laatste jaren werkte hij in het museum onder andere aan Vakantie er op uit, De Holland-Amerika Lijn en de Veendam en Meubelfabriek Huizinga, zijn tweede passie, en niet te vergeten de inzet om de Chevy weer op de weg te krijgen.

TENTOONSTELLINGEN

JANNES DE VRIES (1901-1986), OVERZICHTSTENTOONSTELLING TOT EN MET 16 AUGUSTUS 2020

De Ploegschilder Jannes de Vries (1901- 1986) is van grote betekenis geweest voor het kunstklimaat in de provincie Groningen. Met deze tentoonstelling wil het Veenkoloniaal Museum een zo compleet mogelijk overzicht geven van zijn oeuvre. Jannes de Vries was een prominent lid van de Groningse kunstenaarsvereniging De Ploeg. Hoewel de schilder vooral bekend staat om zijn felgekleurde landschappen en de kunst die is ontstaan naar aanleiding van zijn buitenlandse reizen, maakte hij ook veel religieus werk.

In de jaren zestig kwam Jannes elke week naar Veendam. Hij gaf daar schilderles aan de leden van 'Het Palet', op dat moment de enige vereniging van amateur beeldende kunstenaars in Noordoost-Nederland. De tentoonstelling komt tot stand in samenwerking met Ploegkenner Richard ter Borg. Jannes trok de provincie in op zijn fiets en schilderde hier het landschap in de buitenlucht. Zelf schrijft hij hier het volgende over:

TENTOONSTELLINGEN

“Het Groningerland is open en wijd, biedt geen beschutting tegen de wind. Tégen de wind fietsen is bar en boos, vóór de wind fantastisch, soms gevaarlijk. De wind doet alles bewegen en de wolken maken licht en schaduwen over de wijde velden. Lóóp je en ben je niet te klein, dan kun je óp de velden kijken. (...) Ik ben lang en heb een hoge fiets, die ik ook gebruik als tafeltje (met een riem tussen stuur en zadel en het achterwiel tussen mijn benen). Passanten vragen: ‘Heb je geen auto’ of: ‘Kan joe dat nait betoalen?’ Nee, zó zie ik meer!!” (Jannes de Vries, 1985).

Jannes was een gelovig man en bracht dat tot uiting in zijn werk. De grootsheid van zijn Schep- per wilde hij voelbaar maken door middel van krachtige composities met bijzondere kleuren en landschappen met hoge horizon. Ook schilderde hij voorstellingen uit de Bijbel. Eind jaren zeven- tig kocht de gemeente Winschoten maar liefst vijftien van deze religieuze schilderijen van Jannes. Deze hangen sindsdien in de Marktplaatskerk in Winschoten en een gedeelte hiervan is te zien op de tentoonstelling in Veendam.

TENTOONSTELLINGEN

VOORTVARENDE VROUWEN IN DE 19DE EEUWSE VEENKOLONIALE ZEEVAART, VERLENGD TOT EN MET 28 MAART 2021

In de 19de eeuw speelt de vrouw in de Veenkoloniale zeevaart een belangrijke rol. Ze blijft niet alleen thuis wachten op de terugkomst van haar man en kinderen, maar vaart actief mee. De vloot bestaat hoofdzakelijk uit relatief kleine zeeschepen, variërend van 60 tot 150 ton. Op oude binnenvaartfoto's zien we de vrouw vaak aan het roer staan. Bij de Veenkoloniale zeevaart, die is ontstaan uit deze binnenvaart, staat de vrouw ook haar mannetje. Uit brieven en correspondentie, maar tevens uit publicaties van tijdgenoten zoals H.J. Top en Anthony Winkler Prins, blijkt dat het behalve ondernemende, ook goedgeklede en geletterde vrouwen waren.

Naast lief is er ook veel leed. Zo blijkt uit het archief van Oude Pekela dat er in 1866 van de vierentwintig personen die op zee overlijden, twaalf jonger zijn dan 14 jaar. De kinderen varen dus ook vaak mee. Kortom: de Veenkoloniale zeevaart is in de 19de eeuw een waar familiebedrijf. In de tentoonstelling komen diverse aspecten van het leven aan boord aan bod.

**MUMMIA. GEDREVEN DOOR ONZEKERHEID,
BEELDEN UIT HET VEEN VAN TURF
6 SEPTEMBER 2020 TOT EN MET 23 MEI 2021**

In 2010 liep Dioni ten Busschen voor het eerst in een veenmoeras en stond op een grote spons van veen. Sindsdien is het haar favoriete materiaal om te verwerken in haar kunstwerken. Museumdirecteur Hendrik Andries Hachmer: 'Dioni experimenteert al jaren met vormgeving, kleur en de functionaliteit van turf en turfstrooisel en is daarmee grensverleggend. Ik kende een deel van het werk van Dioni, en gaf haar de vrije hand om met turf en het thema 'geloof en bijgeloof uit de moerassen', een tentoonstelling te maken. Pas toen Koning Verhuizingen hier voor de deur stond en alles boven ging uitladen, kregen we een idee hoe de expositie er uit zou komen te zien. Voor deze tentoonstelling vroegen we met succes een bijdrage aan bij het Mondriaanfonds. Mummia. 'Gedreven door onzekerheid'. Ten Busschen: 'De ondertitel komt voort uit het idee dat angst voor het onbekende maakt dat mensen op zoek gaan naar antwoorden, oplossingen en verklaringen welke hebben geleid tot allerlei verschillende vormen van geloof en bijgeloof. Dit heb ik laten terugkomen in vier thema's: Mummia, Witte Wieven, Hier-na-maals en het Offeren.'

TENTOONSTELLINGEN

Mummia

Zeker tot 1920 was het in heel West-Europa gewoon om bij de apotheek een flesje met een paar eetlepels mummia te laten vullen. Veel mensen geloofden niet alleen in de potentieverhogende werking, maar namen het als middel tegen allerlei kwalen en aandoeningen. In Egypte geloofde men al in de 12e eeuw voor Chr. in dit poeder van gemalen mummies. In Nederland maakte men specifiek gebruik van veenlijken. Door het grote commerciële succes waren steeds meer lijken nodig. Hiertoe werden vooral criminelen en gevangenen in het moeras begraven.

Witte Wieven

In de Germaanse tijd geloofde men dat witte (wijze) vrouwen helderziend waren. Het bijgeloof in witte wieven bleef tot ver in de 20ste eeuw bestaan. In de mistflarden boven de moerassen werden de overleden witte wieven herkend en aanbeden. De ochtendnevel, in onze tijd nevelslierten genoemd, gaf spirituele kracht en rust.

Hier-na-maals

Tijdens je leven en na je dood.

In de tijd van de Hunebedbouwers geloofde men in een leven na de dood, meestal een eeuwig leven. Voor de reis naar het hiernamaals kregen de overledenen grafgiften mee om de doden een

goede start in hun nieuwe leven te geven. De doden lagen begraven onder enorme stenen, in dit geval verbeeld in turf.

Offeren

Afstand doen van datgene wat je dierbaar is, om de onzekere toekomst gunstig te beïnvloeden, komt in alle culturen en tijden voor. 'De gedachte dat je iets moet geven om iets terug te krijgen, is immers een van de belangrijkste sociale regels. Er bestaan dank- en vergiffenisoffers, maar men offert ook om rampen en tegenslagen te voorkomen. Offers zijn van oudsher aan rituelen en gebruiken gebonden. Het offeren kan heel onschuldig zijn maar ook slachtoffers maken.'

ACTIVITEITEN

12 januari 2020

TRIO BALLADE

Een muzikale zondagmiddag

Drie mensen hebben elkaar gevonden en vormen een muzikaal trio dat een genot is om naar te luisteren ... dat is Ballade.

Agnes Woltjes, Titi Veen en Chris Kleine brengen driestemmig een programma met een diversiteit aan Engelse songs, Nederlandse liedjes, Portugese fado's en natuurlijk ontbreekt een Gronings tintje niet.

Agnes Woltjes (1963) komt oorspronkelijk uit Groningen en woont tegenwoordig in Veendam. Ze zingt regelmatig in het Gronings en soms in het Duits en Maleis. Ze zingt jazz in het Engels en fado in het Portugees. Pianist Chris Kleine is haar vaste begeleider. Af en toe vertaalt ze een bestaand lied in het Gronings. Zo veranderde o.a. 'A night like this' van Caro Emerald in 'Stoapelgek op die'.

ACTIVITEITEN

15 januari 2020

NOORDEWERK

Een lezing door Friggo Visser over de aardewerkfabrieken in Noord-Nederland

Een lezing over de aardewerkfabrieken ADCO, Erica en de Groninger Steenfabrieken. Drenthe wordt vertegenwoordigd door Stichting Keramisch Museum Goedewaagen en Overijssel door ESKAF en Flora Plateel. Uit Friesland is keramiek te zien van Koninklijke Tichelaar, Koninklijke Van Hulst, Tjallingii en Albarello.

ACTIVITEITEN

26 januari 2020

LEZING VOORTVARENDE VROUWEN

Een lezing door Hendrik Andries Hachmer,
inclusief rondleiding door de expositie en op de
begraafplaats in Veendam

De voorbereidingen van de expositie 'Voortvarende vrouwen' leverde veel nieuwe brieven op die inzicht geven in het leven en werken van vrouwen aan boord van de Veenkoloniale zeeschepen. Ontstaan uit de binnenvaart, was de Veenkoloniale zeevaart een echt familiebedrijf. Zowel de stuurmansvrouw als de kapiteinsvrouw voeren in de zomermaanden regelmatig mee aan boord. Nog steeds is dit te zien aan de collectie van het Veenkoloniaal Museum en van het Kapiteinshuis te Pekela. Deze collecties zijn rijk aan meegebracht porselein uit Rusland en Engeland. Daarnaast is veel correspondentie bewaard gebleven. Lief, leed, vreugde en rouw komen daarin aan bod en geven inzicht in familieverhoudingen, leven aan boord en in het dorp en de karakters van de vrouwen die het aandurfd en mee op zee te gaan.

ACTIVITEITEN

1 februari 2020

SPELEN IN DE FOYER VAN HET CULTUURCENTRUM VANBERESTEYN

Maak je eigen moppereend

Tijdens de Nationale Voorleesdagen konden kinderen van 2 jaar en ouder deze middag genieten van een theatervoorstelling en meedoen aan de leukste spellen.

Muziekvoorstelling De Mega Mopperaar

In een intieme voorstelling over mopperen, zagen we een eend: Moppereend. *Moppereend moppert niet altijd, maar vandaag wel. En weet je? Dat is helemaal oké. Want achter de wolken schuilt altijd de regenboog! Met veel plezier neemt De Toren van Geluid de kinderen mee in dit kleine, muzikale avontuur. Om te laten zien dat de zon niet altijd schijnt en een (mopper) buitje soms gewoon nodig is!*

Spelen in de foyer

In de foyer hadden de Bibliotheek, het Veenkoloniaal Museum en de Muziek-, Dans- en Theaterschool de leukste activiteiten voor je klaarstaan.

5 februari 2020

MODERNE ALCHEMIE IN GLAZUUR

een lezing door Bert Jan Baas

In de laatste oorlogsjaren begon Herman Verlee, de glazuurvirtuoos van de PZH, aan voor Nederland unieke experimenten met edelmetaallusters. Daarbij werd op voorgeschilderd en gestookt plateel in een speciale nabrand op 800 graden Celsius, naar ook een speciaal door hem als geheim bedoeld recept, een prachtige metaalglans bereikt. Malaga van het eind van de 15e eeuw. Verlee's assistent Jan van Kersbergen maakte in schriftjes notities over diens glazuuronderzoek. Chemicus en verzamelaar Bert Jan Baas analyseerde die notities en in een interessante industrieel-archeologische proef samen met keramiste Anneke Lutz realiseerde hij in 2013 een eerste, succesvolle proef.

Werkend als biochemicus aan de universiteit van Austin, Texas zette hij op de plaatselijke Art School zijn research naar deze reductieglazuren voort. Terug in Nederland begon hij in juli 2019 bij de aardewerkfabriek Royal Goedewaagen aan proeven met de door hem ontwikkelde recepten. Daartoe stelde de fabriek hem biscuit (eenmaal gebakken aardewerk) beschikbaar. Een verrassende 'oogst' aan metaallusters is het resultaat. Op onze tentoonstelling Noordewerk zijn daarvan de eerste resultaten te zien.

ACTIVITEITEN

19 februari 2020

FLESSENPOST!

Verstuur je brief per fles!

In samenwerking met de Bibliotheek Veendam organiseerden we een kindermiddag in het kader van de tentoonstelling 'Voortvarende vrouwen'. Het thema was Flessenpost.

Van 14.00 uur tot 16.30 uur was er een vrije in- en uitloop in de kinderruimte in de Bibliotheek in het Cultuurcentrum van Beresteyn.

ACTIVITEITEN

21 februari 2020

TAXATIEMIDDAG DOOR FRIGGO VISSER

Laat uw gemerkt aardewerk en plateel taxeren!

Taxatiemiddag van gemerkt aardewerk en plateel door Friggo Visser.

Dit was een uitgelezen middag om aardewerk te laten taxeren door Friggo Visser van museum Royal Goedewaagen te Nieuw Buinen.

Het publiek mocht maximaal 3 (gemerkte!) objecten per persoon meenemen.

ACTIVITEITEN

4 juli tot en met 31 augustus 2020

ZOMER SPEURTOCHT 'KIJK EENS OMHOOG'

Een speurtocht voor kinderen i.s.m.

De Bibliotheek Veendam

Voor de zomervakantie hebben het Veenkoloniaal Museum en de Bibliotheek in Veendam samen een speurtocht gemaakt voor kinderen. We hebben foto's gemaakt van leuke versieringen die we tegenkomen bij gebouwen. De foto's zijn gemaakt aan de Burgemeester de Hoopstraat, Museumplein, Verlengde van Beresteynstraat en de Hertenkampstraat in Veendam.

De speurtocht was vanaf zaterdag 4 juli tot 1 september af te halen bij het Veenkoloniaal Museum en bij de Bibliotheek Veendam. De speurtocht moest vóór 1 september worden ingeleverd in de stembus die bij de ingang van het museum stond (foyer van Beresteyn). We hebben 6 winnaars gekozen: 3 kinderen kregen een prijsje van de bibliotheek en 3 kinderen een prijsje van het museum.

ACTIVITEITEN

15 juli 2020

KINDEROCHTEND: ZOEMENDE BIJEN!

Workshop in het museum en in de
Bibliotheek Veendam over het leven en nut
van de bijen

Ga mee op reis!

Deze ochtend kwamen we, samen met de Bibliotheek in Veendam, aan in het Dierenrijk. De kinderen konden meedoen aan twee zoemende workshops.

In het museum konden ze leren over het leven en nut van bijen. In de bibliotheek gingen ze hun eigen bibberbeestje maken.

4 oktober 2020

VEEN, KOLONIËN EN VROUWEN

Lezingen i.h.k.v. Maand van de Groninger
Geschiedenis

Borgen en slavernij verbonden met de veenkoloniën?

Lieuwe Jongsma vertelde in zijn flitslezing over het veen en de koloniën. In de veenkoloniën streek een opvallend groot aantal mensen neer met koloniale banden: bewindhebbers en werknemers van de Westindische en Oostindische Compagnieën, eigenaren van plantages en voormalig tot slaaf gemaakten. Waarom woonden ze juist hier? Lieuwe Jongsma is historicus, collectiebeheerder en publieksadviseur bij de Groninger Archieven.

Voortvarende vrouwen

Wie aan veenkoloniën denkt, denkt niet zo snel aan zeevaart en wie aan zeevaart denkt, denkt niet zo gauw aan vrouwen. Toch speelden de vrouwen aan boord van Veenkoloniale schepen een prominente rol. Sterker nog ze beïnvloedden met hun gedachtegoed de Groninger Veenkoloniën en het aangrenzende Oldambt. Ze organiseerden in 1850 zelfs een heuse vrouwen-revolte die landelijk werd opgemerkt. Waarover? Dat ontdekte u in de zaallezing van 4 oktober. Deze werd gehouden door Hendrik Andries Hachmer.

Het schilderij 'Op het IJ' van Charles Leickert werd op 12 maart feestelijk onthuld door gedeputeerde Mirjam Wulfse.

An aerial photograph of a Dutch sailing ship, the 'Grote Perla', on a canal. The ship has a large red sail and is docked next to a brick building with a tiled roof. The water is dark, and there are green trees and bushes around the canal. The text '2020' is overlaid in large white letters on the right side of the image.

2020

J A A R V E R S L A G

V E E N K O L O N I A A L
M U S E U M V E E N D A M